

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 10 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben háshoz hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, decz. 17.

Tisza Kálmán üdvözlése.

Tizenöt esztendővel ezelőtt, mikor Tisza Kálmán miniszterelnökségének tíz éves jubileumát ünnepelte, hej! de hangosan visszhangzott az üdvözlések zajától a különben szörnyen csendes budavári miniszterelnöki palota. Hosszu miniszterelnöksége alatt soha sem költötte el Tisza az általa representationális czélokra felvett tetemes összeget, akkor azonban nem kimélte a pénzt, de kellett is, mert — a hajdani Torna vármegye kivételével — Magyarországnak minden vármegyéjét meginvitálta jubileumára, szűk volt a palota a vendégek százainak; az üdvözlő sürgönyök sokaságát nem győzte hordani a szolgál hada; a Tisza személyét, politikáját, rendszerét dicsőítő dikcióknak, melyeket az ország első notabilitásai tartottak, se vége, se hossza; boldognak érezte magát, a kihez egy nyájas szava vagy mosolya volt.

A tegnapi jubileum bizony árnyékába sem léphet a réginek. Hiszen igaz, hogy ma nem miniszterelnök, nem adományozhat sinecurákat és javadalmakat, — igaz az is, hogy az emberek szeretnek a hatalom fényében sütkérezni, mert várnak attól valamit, vagy rettegnek tőle, — de ha Tisza igazi nagy államférfiu lett volna, kinek hosszú működését áldásos alkotások hirdetik, nem lett volna oly szűk körre szorított és egyszerű az a tegnapi ünneplés, hanem részt vett volna abban

az egész ország, mert a magyar nagyon szeret ünnepelni és nagyon hálás igazi jóltevői iránt.

Az alábbiakban beszámolunk a Budapestben lefolyt ünnepségről. Jellemző, hogy az üdvözlő szónokok csak röviden érintették, Tisza pedig teljesen kerülte beszédeiben a politikai vonatkozásokat.

Hja! Most már nem generális, hanem csak közlegény, a kinek arra is kell ügyelni, mit szól majd hozzá a — jelenlegi generális?!

Az ünnepségnek fénye a király üdvözlő távirata volt, sokaknak feltűnő árnya pedig Széll miniszterelnök — — távolléte. A mi annál inkább feltűnhetett, mert a hírlapok előre jelezték, hogy Széll is meg fog jelenni a diszbanketten. Talán még sem egészen teljes közöttük a béke?

* * *

Az üdvözlések közt első volt a dunántúli ev. ref. egyházkerületé, melynek nevében Antal Gábor ev. ref. superintendens üdvözölte Tisza Kálmánt, mint az egyházkerület gondnokát lelkes beszéd kíséretében.

A beszédre Tisza röviden válaszolt s meghívta a küldöttséget a Hungária-szállodában tartott ebédre.

Ezután következett

Nagyvárad és Biharmegye tisztelgése.

Délután fél 1 órakor Nagyvárad város és Biharvármegye 80 tagu küldöttsége tisztelgett Tisza Kálmánnál. A küldöttséghez csatlakoztak az országgyűlési szabadelvű pártkör részéről Dókus Ernő háznagy, Bornemissza Ádám, továbbá Gajári Ödön, Örléy Kálmán, Telegdi József, Fassie Tódor biharmegyei képviselők.

A küldöttségben ott voltak Hlatky Endre vezetése alatt:

Beöthy László dr. főispán, Buljovszky József dr. polgármester, Szunyogh Péter alispán, Csátary Lajos min. tanácsos, Tóth Dezső közig. bíró, Körffy Lajos, Hegyesi Márton, Hoványi Géza, Markovits Antal, Markovits Károly, Mezey Mihály, Márkus László, Szunyogh Szabolcs, Lovassy Ferencz, Papp Miklós, Dimandi Miklós, Szikszay Lajos, Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Konrád Márk, Somogyi Károly, dr. Fráter Imre, Moskovits Miksa, Cseresznyés Albert, Sas Ede, Dési Géza, Heller Ede, Baróthy Ákos, Wallner Ödön, Tatár Zoltán, Molnár Lajos, Kaczián Károly, Hegedűs Géza, Friedländer Sámuel, Kurländer Ede, Leidl Henrik, Ullmann Félix Kovács Béla, Sarkadi Lajos, Csató Zsigmond Gyémánt Jenő, Weingärtner Andor, Keményfy Rezső, Rendes, Vilmos, Osváth Lajos, Radó Ignác, Laszky Ármán, Feiller József, Pallay Lajos, Schwartz Antal, Huzella Gyula, Mártonffy Bogdán, Gyöngyössy Rudolf, Steiner M. Albert, Weisz Gábor, Herezka Henrik, Gábel Jakab, Nyiry György, Deák Jakab, Szűts Dezső, Moskovits Farkas Nozák Rudolf.

Tisza Kálmánt, midőn a terembe lépett percekig tartó éljenzés fogadta, a melynek csilapultával Hlatky Endre a következő beszédet intézte az ünnepelthez:

Kegyelmes uram! Nagyvárad városának és Biharvármegyének fiait méltóztatik maga előtt látni. Eljöttünk, hogy ezen a mai napon, hetvenéves születés napján lelkünk egész melegével üdvözlöljük. Eljöttünk, nem politikai tekintetek által vezetett, hanem azon szeretet sugalmazása alapján, a mely mindnyájunk keblében és szívében él. (Ugy van! Ugy van!)

De akkor, a midőn ily ünnepélyes alkalommal kegyelmes uram előtt megjelentünk, lehetetlen vissza nem tekintenünk a múltra és — a mennyiben embernek megadatott — bele nem pillantanunk a jövőbe.

A múltban már kora ifjúságában a közügyek szolgálatában láttuk kegyelmes uramat. Vannak közöttünk, a kik emlékez-

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az eltört csésze.

Irta: Léon Xanrof.

Boitsec elhatározta, hogy többé sohasem megy el a »Danaiák hordójához« címzett kávéházba. Már három nap óta meg is tartotta a szavát, s csakugyan hazament, hogy dolgozzék, még pedig a portás nagy csodálkozására anélkül, hogy szokása szerint absinthot ivott volna.

Mivel azonban nem nagyon bizott a saját jelleme szilárdságában, három napig nem mert a Racine-utczába menni, amelyben a főntebb említett kávéház volt; a negyedik napon azonban már nyugodt volt, tökéletesen bizott magában, s be mert menni abba a végzetes utczába, amelyben már anynyiszor járt.

Igen gyorsan ment egész a kávéházig; de épen mikor el akart előtte menni, azt érezte, hogy nem elég az elhatározása, gyorsan átszaladt tehát az utca másik oldalára, hogy kísértésbe ne jöjjön.

Szerencsétlenségére azonban a végzet azt akarta, hogy az utca másik oldalán Boulapin barátja jöjjön vele szemközt, a ki már tizenkét év óta egyetemi diák volt s mindennap el látogatott a »Danaiák hordójába.« Boula-

pin azonnal megölelte s örömeiben fölkiáltott:

— Nini! Hisz ez Boitsec! Már három napja, hogy nem láttunk! Már épen el akartam látogatni hozzád. Azt hittük, hogy vagy beteg vagy, vagy szerelmes. De most csak iszol egy absinthot?

És már vonszolta Boulapin Boitsecet a »Danaiák hordója« felé, kiába tiltakozott ellene:

— Nem mehetek, barátom, nincs időm és különben is föltettem magamban, hogy...

— Talán csak nem sértesz meg azzal, hogy visszautasítod az ajánlatomat! Mi?! Mert ha megsért, uram, akkor elégtételt követelek! — Egy kis absinthot csak iszol, ugy-e? No, jöjj!

Boulapin kinyitotta a kávéház ajtaját s betuszkolta rajta Boitsecet.

Mikor beértek, a kávéház közönsége, azaz a pénztárosnő, egy pinczér és egy diák örömrivalgásban tört ki:

— Ni, Boitsec ur! ... Három nap óta nem láttuk! Már azt gondoltuk, hogy vagy beteg, vagy szerelmes.

E szives fogadtatástól megindultan Boitsec leült, s mivel a fogadalmát még sem akarta egészen megszegni, — egy pohár meleg tejet rendelt.

— Szegény barátom, — szólt Boulapin szomorúan, — már látom, hogy méltán nyugtalankodtunk az egészséged miatt!

— Dehogy, dehogy! Egyszerűen elhatároztam, hogy többé nem jövök ide. Kiszámítottam, hogy itt igen sok időt és elég sok pénzt elfecséreltem, s teljesen elbutultam...

— Lehetetlen, hogy itt butultál el! — szólt közbe Boulapin.

— Azonkívül arra a meggyőződésre jutottam, hogy sem a zsebem, sem a tárczám nem bírja ki ennek a nevetséges életnek a folytatását.

— Na, köszönöm szépen!

— Tudod, hogy ebben a hónapban mennyi pénzt hagytam itt? Könnyű kiszámítani: negyvenhárom reggeli...

— Micsoda? Negyvenhárom reggeli? Tehát némely napokon kétszer is reggeliztél?

— Nem, hanem néha egy-egy barátomat meg kell hívnom vendégemül...

— Ah, ugy!

— Tehát mondom: negyvenhárom reggeli...

Boitsec elhallgatott, mert az a tejes csésze, amelyet a könyökével félretolt, hogy az asztalán számolhasson, leesett a földre és csörömpölve összetört.

— Terringettét! — szólt, — ezt a csészt meg kell fizetnem...

— Dehogy kell, — szólt közbe Boulapin, — hiszen én hívtalak meg...

— Igen, meghívtál, de nem azért, hogy edényeket törjek össze.

— Mindegy... különben nagyon egyszer-

nek még arra a híres és örökké emlékezetes debreczeni nagyvásárra, a midőn, 1860. január havában Nagyméltóságod már mint 30 éves ifju a protesztáns egyház ellen Thun gróf által kibocsátott páténszel szemben állást foglalt, nemcsak a református egyház, hanem az egész ország érdekében (igaz! ugy van!) mert az az ügy nemcsak a református egyház, hanem az egész ország ügye is volt, (igaz! ugy van!) mert az állás foglalás azt jelentette, hogy az elnyomatás ellen emeli fel szavát. (Éljenzés.)

Lehetetlen, hogy ne gondoljunk a további időkre, a csakhamar bekövetkező 1861-iki eseményekre, hogy ne lássuk Kegyelmes uramnak nagy alakját szemben a haza bölcsével, az 1861-i harcok alkalmával, midőn a czél, a lényeg mindkettejük előtt egy volt, a midőn — ugyszólván — csak a formában tértek el egymástól, s a midőn az ország óriási közvéleménye állott Kegyelmes uram mellett, úgy hogy az országgyűlésen is azok a nagy kérdések csak három szótöbbséggel döntettek el. Lehetetlen, hogy ne gondoljunk vissza az 1867-iki kiegyezési tárgyalásokra, hogy ne gondoljunk arra a hosszú küzdelemre, a melyet Kegyelmes uram nyolcz éven át jóformán egy egész ország ellen vívott. Hogy ténykedésének, hogy eljárásának minő sikerei voltak, azt a történelem fogja megítélni.

De, tovább menve, lehetetlen, hogy egy pillantást ne vessünk az 1867-et követő nyolcz év utáni időre. 1875. körül az ország tele volt aggodalmakkal; a kik látták a viszonyokat, szinte kétségbeestek a felett, hogy mily helyzetbe fog sodortatni az ország, különösen pénzügyileg. Emlékeztünk nagyon jól arra az 1875. február 3-iki híres beszédre, a melyet Nelson tengernagynak a szavaival méltóztatott végezni, hogy: »Kötelességemet teljesítettem!«

És a kötelesség teljesítésében a kor tovább ment. Egyesült a két nagy párt, létrejött a fuzió, megteremtett a szabadelvű párt, a mely immár 25 esztendeje vezeti Magyarországot ügyeit, és vezeti úgy, hogy Magyarországon ezen idő alatt a felvirágzás korszakának olyan pontjára jutottunk, a melyről bizton nézhetünk a jövőbe. (Ugy van! Tetszés.)

Az 1875-iki fuziónak tulajdonképen legfőbb oka Magyarország pénzügyeinek rendezése volt. Erre méltóztatott vállalkozni, és ezt, hála az egek Urának, sikerrel méltóztatott megoldani. (Ugy van!) A mi 1875. után következett, az egy 15 esztendőös óriási küzdelem, a melyben ugyszólván életét veszé-

lyeztetve, mindent elkövetett kegyelmes Uram az ország ügyeinek rendezése érdekében; ez a 15 esztendei küzdelem az, a mely olyan magasra emelte Nagyméltóságod alakját. (Ugy van.) De még magasabbra emelte a 15 esztendei küzdelem után való visszalépése, mert arra csak igen kevés példát szolgáltat a történelem, hogy egy nagy ember, aki egy nemzet ügyeit viszi hosszú időn keresztül, akkor, amidőn visszalép, keserűség nélkül szívében, megmarad a pártban, a melyet megalkotott, mint közkatona, annak egyik leghívebb embere marad, mert tudja, mert érzi, hogy ez a párt az, a mely Magyarországot jövődjét megteremteni van hivatva. (Ugy van! Ugy van!) Nem a politika, hanem a szeretet vezet ma bennünket ide. (Igen. Ugy van!)

Nagyvárad városának, Biharvármegyeinek a történelem tanúsága szerint voltak és vannak a mai nap is élő nagy fiai. Ezek között látjuk — nem mi ítéljük meg, mert hisz a mai nemzedék, a melyet még a szenvedélyek vezetnek, nincs hivatva megítélni, — Nagyméltóságod nagy alakját, de megvagyok róla győződve és meg van győződve az egész ország, hogy a történelem igazságot fog szolgáltatni Kegyelmes Uramnak és Magyarországot legnagyobb fiai közt fogja nevének említeni. (Élénk helyeslés.)

Ismételem, Nagyvárad városának fiai közt voltak nagy emberek. Hiszen csak az 50 év előtti állapotok is két áldozatot követeltek, az egyik, a ki Nagyvárad városának első országgyűlési képviselője volt, vértanuhálált halt. A másik Nagyméltóságod, kora ifjúságától fogva a mai napig a hazának áldozza életét. (Élénk tetszés.)

Ha tehát szabad a jövőbe is bepillantani — embernek nehéz feladat — akkor előre megjósolhatjuk azt, hogy Kegyelmes Uram, a ki ezen hosszú multját a nemzetnek szentelő, hátralevő idejét — minél hosszabb legyen — utolsó lehelletéig a haza érdekeinek fogja áldozni. (Hosszantartó éljenzés.)

És ebből az alkalomból engedje meg nekünk Kegyelmes uram, hogy azzal a magyaros őszinteséggel, igaz szívvél, igaz lelkesedéssel és szeretettel, azzal végezzem szavaimat, hogy adja Isten, a mindenható Isten, a kinek kegyelmétől függ az emberi élet leghosszabb ideig való eljutása, hogy boldogságban, a haza üdvére, boldogságára, fejlesztésére, családjára üdvére addig éljen, a mig csak ember élhet. (Perczekig tartó lelkes éljenzés.)

Tisza Kálmán válasza.

Tisztelt uraim, szabad legyen mondanom, barátaim!

Nem akarok beszélni arról, hogy az Önök tisztelt szónoka mennyire tulragadtatta magát a barátság által azokban, a miket irányomban kifejezett. Minek erről szólani? De egyet szabad legyen megmondanom és ez az: hogy ha valami és valaha jól eshetik embernek öreg korában, az az, ha akkor keresi fel az őt ismerőinek rokonszenv, barátsága, ragaszkodása, midőn már a hatalom polczától jó idő óta megvált. (Élénk tetszés.)

Annak, a ki a hatalmon van, jól esik a ragaszkodás, szüksége is van rá, mert hisz csak úgy tehet valamit a hazáért; de annak, a ki iránt tiz évvel ez után még így nyilatkozik meg a rokonszenv, ez a legszebb polgári jutalom. (Élénk éljenzés.) Fogadják ezért tiszta szívből jövő köszönetemet.

Felemlítette tisztelt barátunk a szabadelvű pártnak alakulását, fennállását, hivatását. Bizonyonyal nem tévedt abban, midőn azt fejezte ki, hogy én annak bizonyosan éltem fogytagáig hű szolgálja leszek, mint közkatona épen úgy, mint voltam valaha más helyzetben: de engedjék meg ezt az alkalmat felhasználnom arra, annyival inkább, mert a mint tudom, talán azok, akik engemet most megítélték, nem mind tagjai a szabadelvű pártnak, hogy hivatkozom arra, a mi ellenem sokszor még jóindulatu barátaim részéről is felhozott, hogy én a párt összetartására helyeztem a főszlyt, annak feláldoztam néha talán más szempontokat.

Hát, uraim, én azt hiszem, nemcsak a szabadelvű párt tagjairól, de e hazában élő minden párt tagjáról, hogy azért tagja annak a pártnak, mert azt hiszi, hogy annak a pártnak az eljárása válna a hazának és a nemzetnek üdvére (Ugy van! Ugy van!) és így épen úgy az, a ki szabadelvű párt összetartásán igyekszik, mint az is, aki más meggyőződésbenlevő más párt összetartásán igyekszik, ha öntudattal, lelkiismerettel és meggyőződéssel bíró ember, ezt azért teszi, mert így hiszi a haza javát elérhetőnek. (Élénk helyeslés.) En igen óhajtom, hogy ezen kölcsönös, egymás iránti elismerés létezzék e hazában azok között, akik különböző, de hazafias pártokhoz tartoznak, mert bár remélem, nem fog jönni, de jöhet mégis idő, a midőn minden jó hazafinak kezét kell fogni tudni, nem szabad tehát ellenségkép, hanem csak politikai ellenfélként szabad egymással szemben állani. (Élénk helyeslés.)

Ezen kitérés után engedjék meg, hogy egy

rően elintézhetjük ezt az ügyet: játszani fogunk s aki veszít, az fizeti a csészét.

— Helyes.

A pinczér kártyát hozott s Boitsec öt osztás után már elvesztette a csészét. Boitsec tovább akart játszani s a következő játszmat is elvesztette; most már neki kellett fizetnie a számlát is. Mikor meglehetősen boszankodva abbahagyta a játékot, Gaduchet orvosnövendék, — aki épen akkor jött be a kávéházba, — rákiáltott:

— Nini, Boitsec! Három napja, hogy nem láttuk! Már azt hittük, hogy vagy beteg, vagy szerelmes! Na, mit csinál?

— Nekem kell a számlát is kifizetnem e miatt a csésze miatt! — szólt Boitsec boszankodva.

— Na, akar velem dominózni? Ha veszít: kifizeti azt, amivel itt tartozom?

— Sokkal tartozik?

— O, dehogy!

S mig a pinczér Gaduchetnek egy pohár absinthe hozott, addig Boitsec veszített s 6 frank 75 centime adósságot kellett kifizetnie.

— Az ördög vigye azt a csészét! — szólt Boitsec dühösen.

— Igen, igen, — szólt Fariolet, aki már régóta ott ült a kávéházban, — önnek nincs szerencséje.

— Nincs. És épen azért megyek haza ebédelni.

— Tudja mit? Nagyszerű ötletem van!

Sakkozunk s aki veszít, az mindkettőnek az ebédjét kifizeti.

— Tehát két ebédbe játszunk? No jól van... De akkor én is iszom egy csésze absintet; mert azt hiszem, hogy csak azért játszottam rosszul, mert még nem ittam semmit.

A játszma nagyon komoly volt s Boitsec rendkívül figyelmesen játszott. Az absinth felizgatta s már-már megnyerte a játszmat, mikor bejött egy nagy, magas diák, pipával a szájában s alighogy meglátta Boitsecet, azonnal felkiáltott:

— Ni, hisz ez Boitsec? Három napja, hogy nem láttuk. Már azt hittük, hogy vagy beteg, vagy szerelmes.

Ez a félbeszakítás megzavarta Boitsecet; rossz huzást tett és veszített. A játszma után dühösen felugrott s rákiáltott a nagy diákra:

— Ön az oka, Descrevisses, hogy veszíttem! Igen, ön, meg az a csésze!

— Tudja mit? — válaszolt Descrevisses, — játszék velem is. Szívesen játszom önnel husz csomag dohányba... Játszunk kockát... az legalább mulatságos játék, — szólt gunyosan, mosolyogva s aztán leült.

— Jól van, — szólott Boitsec, aki azt remélte, hogy végre visszanyeri azt, amit eddig veszített.

Egy negyed óráig kockáztak; az egész társaságnak megfájdult a feje, mert Descrevisses folyton lármázot, hangosan kaczagott és szitkozódott, aszerint, amint nyert vagy veszített. A

végeredmény az volt, hogy Boitsec elvesztette a husz csomag dohányt is.

— És mindennek csak az az átkozott csésze az oka! — szólt dühösen Boitsec.

— Igen, igen — szólt a gazda kárörömmel — ma eleget veszített... Na, ha most veszített is, majd nyerni fog máskor.

Boitsec a pénztárhoz ment, ahol a hölgy szeretetreméltóan mosolyogva adta át neki a számlát:

Egy absinth és egy pohár tej	0.60 fr.
Gaduchet adóssága	— — 6.75 »
Két ebéd	— — — 7.50 »
Két absinth	— — — 0.60 »
Husz csomag dohány	— — — 12.00 »

Összesen: 27.45 fr.

Boitsec két luidort letett az asztalra s aztán hirtelen így szólt:

— Ah, igen, — azt az átkozott csészét elfelejtettem; kérem, tessék hozzászámítani egy eltörött csészét is...

— Egy csészét?

— Igen, amelyet eltörtem s amelyet meg kell fizetnem...

— Boitsec ur, — szólt a pénztárosnö szeretreméltóan mosolyogva — az eltörött edényekért nálunk soha sem kell fizetni semmit, mert nálunk biztosítva van minden!

pár rövid szóval még csak azt mondjam, hogy mindennél jobban és mindenek felett jól esik, ha, a mint t. szónokuk mondta, úgy tekintem önöket, mint a kiket nem a politika, hanem rokonérzés, a barátság, a jó indulat hozott ide. (Élénk helyeslés.)

S azért, a midőn ígérem, hogy a míg még valamit tenni tudok, azt hazám és nemzetem érdekében ezentul is meg fogom tenni. (Hosszszantartó lelkes éljenzés), engedjék meg, hogy magamat továbbra is jóindulatukba, barátságukba ajánljam. (Hosszszantartó, lelkes éljenzés.)

A beszéd elhangzása után még jó ideig társalgott a küldöttség tagjaival Tisza Kálmán, aki ezután a biharmegyei kaszinó, a nagyváradi-velencei népkör, majd a közélet számos kitűnőségének üdvözlését fogadta.

A Biharmegyei Kaszinó tisztelgése.

A Biharmegyei Kaszinó küldöttségének *Beöthy* László főispán vezetésével *Hoványi Géza* dr. és *Cseresznyés Albert* voltak a tagjai. A főispán a következő lelkes, magvas beszéddel üdvözölte az ünnepeltet:

Kegyelmes Uram!

A Biharmegyei Nemzeti Kaszinó választmányának megbízása folytán teljesítjük ama felette kedves kötelességét, hogy Nagyméltóságodat, ugyanis mint egyetűnk szeretve tisztelt elnökét, 70-ik születésnapja alkalmából üdvözöljük és jókívánatait tolmácsoljuk.

Tesszük ezt szívünk őszinte meleg szeretetével, mert erre feljogosítva érezzük magunkat amaz atyai jóindulat által, mit Nagyméltóságod részéről vármegyénk és városunk minden szülőlte, minden alkalommal tapasztalni szerencsések valánk. De tesszük ezt eltelve a hazafiai hála érzetével is azon kiváló bölcsességért, az önfeláldozással határos kitartásért, melyet Nagyméltóságod a nemzet igazainak védelme, állami életünk megszilárdítása érdekében hosszú, mindenkor fényes igen gyakran felette nehéz közpályáján mindenkor tanusítani méltóztatott.

Kérjük Nagyméltóságodat, fogadja érzelmeink kifejezését szívesen annak kijelentése mellett, hogy Isten jóságába vetett hitünk remélni engedi, hogy drága életét hazánk, családja és a mi örömeinkre még hosszú, hosszú ideig megtartja. (Lelkes éljenzés.)

Tisza Kálmán meleg szavakban fejezte ki köszönetét, amire *Hoványi Géza* dr. közölte vele, hogy a kaszinó elhatározta, hogy arczképét *Endrey* Sándorral lefesteti. Kéri, hogy üljön a festőnek. Amire *Tisza* Kálmán szíves készségét fejezte ki.

A népkör küldöttsége.

Ezután a váradi-velencei népkör delegációja járult az agg államférfi elé. A küldöttséget *Dési Géza* dr. vezette, a ki meleg szavak kíséretében adta át az egyesület diszoklev. lét.

Tisza Kálmán átvette a diszoklevelet és a beszédre így felelt:

Igen köszönöm üdvözlésüket és kitüntetésüket. Az egyesület célja, melyet szónokuk jelzett, a legszebb cél, amit a haza érdekében kitűzni lehet: egyetértést teremteni felekezeti és osztálybeli különbség nélkül a haza polgárai közt. Ha legközelebb Nagyváradra megyek; örömmel fogom az önök egyesületét felkeresni.

A diszokoma.

Délután fél három órakor a Hungária szálló földszinti éttermében látta szívesen *Tisza* Kálmán az üdvözlők sokaságát. A pazar virágdíszszel terített asztaloknál a főhelyet a házigazda foglalta el, aki most is föltette fejére hagyományos fekete sikkját. *Tisza* Kálmán jobbán *Antal* Gábor ref. superintendens foglalt helyet, balján *Hlatky* Endre. Jobbról ültek *Hegyesi* Márton, *Eötvös* Károly orsz. képviselő, baloldalt *Bóné* cs. kir. kamarás és *Tóth* Dezső köz. bír. A szemközti helyeket *Darányi* Ignác dr. földmivelésügyi miniszter, *Beöthy* László dr. főispán, *Bulyovszky* József

dr. polgármester foglalták el. Ott voltak *Tisza* István és ifj. *Tisza* Kálmán grófok, akik az asztalok végén telepedtek le, elvegyülve a vendégek sokaságába, a melyek seregében ott voltak a nagyváradi és dunántúli küldöttségek teljes számmal.

A negyedik fogásnál fellélt *Tisza* Kálmán, s az első pohárköszöntőt a királyra mondotta; a beszédet mindnyájan állva hallgatták végig. Utána *Antal* Gábor köszöntötte fel *Tisza* Kálmánt, *Márkus* László pedig, mint a nagyváradi és biharmegyei küldöttség ünnepi szónoka mondott hosszú, szép beszédet, éltetve szintén Tiszát.

Erre az ünnepelt állott fel s általános figyelem közt a következőket mondotta:

Tisztelt uraim! Mielőtt arra kérnék szót, hogy önök iránt fejezzem ki köszönetemet, engedjék meg, hogy köszönetemet fejezzem ki nyilvánosan önök előtt mindazoknak, akik ezen nap alkalmából, engemet legalább meglepően nagy számban, nagy szíveséggel, részint táviratban, részint levelekben üdvözöltek. Engedjék meg azt is, hogy ezen sok távirat közül háromnak tartalmát önökkel is közöljem. (Halljuk! Halljuk!)

Az egyik így szól — hogy ki irta alá, talán kiméltóztatnak találni, ha megmondom a címet, hogy *»Tisza Kálmán belső titkos tanácsosom.«* (Hosszszantartó lelkes éljenzés.) A jelenlevők felállanak.

»Igen örülök, hogy Ön, kedves *Tisza*, munkás és érdemekben gazdag életének hetvenedik évfordulóját teljes szellemi és testi erőben érte el és szívemből kívánom, hogy az Isteni gondviselés Önt a haza javára még évek hosszú során át tartsa meg.« (Hosszszantartó lelkes éljenzés.)

A másik *Goluchowsky* külügyminisztertől jött, a ki egyszerű szavakban kéri, hogy vegyem szívesen megemlékezését és örömét a felett, hogy elértem a 70-ik élet és jó kívánóságát további jólétem iránt. (Élénk éljenzés.)

A harmadik, az nem messziről jött: *»Fogadd ismételt 70-ik születés napod alkalmából legőszintébb szerencsekívánataimat. Isten tartson meg erőben és jó egészségben. Széll Kálmán.«* (Lelkes éljenzés.)

Es most, uraim, engedjék meg, hogy miután azoknak, a kik távolról üdvözöltek, megnevezés nélkül bár, önök előtt kifejezzem köszönetemet, poharat emeljek azért is, hogy önöknek mindnyájoknak, akik itt ezen lakomán megjelentek, fejezzem ki köszönetemet.

De a köszönet mellett — azt hiszem — helyet kell foglalni a jókívánatnak is. Éppen azért engedjék meg, hogy kívánjam önöknek mindnyájoknak, hogy életüket az Isten mentül tovább tartsa meg, kívánjam a családoknak, hogy családjukban is leljék fel az örömet mindig, kívánjam azoknak, akiknek nincsen családjuk s még elég fiatalok, igyekezzenek jó magyar családot alapítani (Élénk éljenzés), azoknak pedig, a kik szintén nem családok, de már nem egészen fiatalok engedje az Isten, hogy nagy önvád nélkül tudják elviselni azt, hogy nem adtak a magyar hazának utódot. (Hosszszantartó lelkes éljenzés.)

Hlatky Endre annak a pártnak, a melynek *Tisza* Kálmán a megalapítója és ma egyik közkatona, mai vezéré: *Széll* Kálmánt köszönti fel.

Most *Darányi* Ignác emelkedett fel szó-lásra, éltette Tiszát; *Bulyovszky* polgármester *Darányi* Ignácot, *Friedländer* Sámuel *Eötvös* Károlyt, *Eötvös* pedig feltűnést keltő beszédében ismét *Tisza* Kálmánt éltette; végül még *Pallay* Lajos és *Gábel* Jakab mondtak köszöntőket az ünnepeltre.

A király távirata.

Tisza Kálmán mély megindulással kapta ő Felsége üdvözlő táviratát.

— Talán nem is a királytól jön, hanem *Ferencz* József püspöktől? kérdezte mosolyogva *Tisza* István gróf, aki szintén jelen volt és látta, hogy a távirat alá ez a név van írva: *Ferencz* József.

Tisza Kálmán a távirat címére mutatott:

— Olvasd csak el a címet: *Tisza* Kálmán titkos tanácsosomnak. Már pedig én csak a királynak vagyok titkos tanácsosa, de nem *Ferencz* József püspöknek! . . .

A nagymartoni választás.

Pecsenyéd községben tegnap látogatott néppárti gyűlés volt, a melyen *Rakovszky* István, *Kaas* Ivor báró és *Bónitz* *Ferencz* beszédei után a mintegy 400 főre menő választóközönség *Póda* Endre soproni apát-plebánost kiáltotta ki a kerület néppárti jelöltjévé. A szabad-elvű párt jelöltje *Dégen* Gusztáv, a radikális párté *Kasics* Péter. A választás csütörtökön lesz. Valószínűnek tartják a pótválasztást.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház mai ülése.

Budapest, decz. 17.

Dániel Gábor az ülést 10 órakor megnyitja.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után elnök bemutatja a szegedi kir. főügyesség felterjesztését, melylyel a büntető törvénykönyv 1878: V. t.-cz. 269. §. értelmében felhatalmazást kér arra, hogy a *»Közvélemény«* cz. napilap szerkesztője ellen a képviselőházzal szemben elkövetett nyilvános rágalmasz miatt a bűnvádi eljárást megindítsa.

Kiadatik az igazságügyi bizottságnak.

Következik az ujonczok megajánlásáról szóló törvényjavaslat harmadszor való olvasása.

A Ház elfogadja a javaslatot.

Az inség enyhítésére.

Ezután következett az ország némely vármegyéiben fenyegető inség megelőzése és enyhítése céljából elrendelendő közuti munkák költségeinek fedezéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása. (Halljuk. Halljuk.)

Neményi Ambrus: Ebben a javaslatban a ker. miniszter a folyó év terhére 400.000 korona póthitelt kér, hogy Bereg, Marmaros, Ugocsa, Zemplén és Komárom vármegyék területén bizonyos munkákat elrendelhesse. (Helyeslés.) A miniszter meghagyásából továbbá jelentem, hogy ha ezen összegből bizonyos megtakarítások eszközölhetők lesznek, azok Ung megyében fel fognak használni.

Végül még csak megjegyezni kívánom, hogy a bizottság egyhangulag helyeselte a miniszter urnak eljárását és egyhangulag megszavazta és megszavazásra ajánlja a törvényjavaslatot. (Helyeslés.)

Barta Ödön: Talán szokatlan, hogy erről az oldalról az egyenes és nyílt köszönet nyilatkozata hangzik fel első sorban a javaslat be-terjesztéseért, mert a javaslat oly szükségben van hivatva kielégíteni, hogy csak azt lehet mondani: Debnisset pridem. Az javaslat az első lépés arra, hogy az utmizériák végre-valahára az ország legszegényebb vidékein megszüntessenek. Ezt az első lépést azonban csekélynek tartom, azokkal a momentumokkal szemben, melyeket a miniszter ur a javaslat indokolásában elmond, azokkal a nyomorúságokkal szemben, melyek ezen vármegyékben uralkodnak. A javaslatban kért összeg a szükséghez képest elenyésző csekély és ezért kéri az előirányzott 400.000 koronát 600.000 koronára felemelni. (Helyeslés.)

Buzáth *Ferencz* elfogadja a javaslatot, csak arra kéri a minisztert, hogy lehetőleg igyekezzék azon, hogyha már csakugyan az a cél, hogy ennek a népnek nyomorán segítsen, a közmunka, vagyis munkaerő azon vidékekről használtassék ki.

Kéri, hogy ily irányban utasítsa a miniszter a mérnöki kart.

Végül hozzájárul *Barta* Ödön indítványához, a dotáció felemelését illetőleg. (Helyeslés.)

Benyovszky Sándor gróf: Örömmel üdvözlő a javaslatot, de a maga részéről szinte kéri, hogy a kért összeg 600.000 koronára emeltesék. (Helyeslés.)

Hegedüs Sándor: A kért összeget előzetes számítások alapján határozta meg. A főispánok előterjesztése alapján 6 vármegye részéről összesen 443.003 korona kértet és ennek következtében azt hittem, hogy 400.000 koronával a szükségletnek meg fogok felelni.

Ott, ahol szükség lesz, nem fogok a segítség elől elzárkózni és minden pozitív adat nélkül nem tartanám helyesnek a dotációt 600.000 koronára emelni. Buzátnak kérelmét jogosnak tartja, és ily irányban történt az intézkedés. Kéri a javaslat elfogadását. (Helyeslés.)

A javaslatot ezután a Ház elfogadta.

A kisebb tárczák.

Lukács László pénzügyminiszter reflektál Komjáthy legutóbbi megjegyzéseire. Komjáthy valóban tételeket említ a költségvetésben. Megdöbben, ezt hallván, de aztán látta, hogy a felhozott gravamenek régi ismerősei, melyeket már többször lezáfolt. Részletesen czáfolja Komjáthy kifogásait, különösen, hogy törvényes felhatalmazás nélkül tullepte a költségvetés határait. Azt is megczáfolja, hogy a kormánynak ne volna joga az állami pénztári jegyek kibocsátására. Igenis, ez régen így volt. De később nem csak ez a forrás, hanem egyéb is: ingatlanok eladása stb. meg volt nevezve a deficit fedezésére. De meg van a jogalap 25 év óta minden esztendőben. Nem kell indokolni, elég, ha a törvényhozás felhatalmazza rá a kormányt. Azt hiszi, hogy ha e kérdést titkos szavazásra bocsájtanák a saját pártjában, mások is leszavaznák. (Derűtlenség.) Komjáthy különben amaz iskola híve, mely bűn gyanánt rója fel, hogy a kormány megtakarításokat eszközöl. (Helyeslés jobbról.)

Lakatos Miklós: Nem határozatképes a Ház.

Szabó Imre előadó folytatja beszédét.

Lakatos Miklós (Feláll): Mondom, hogy nem vagyunk százan. Rám se hallgat az elnök. Tessék megolvasni.

Elnök elrendeli a képviselők megszámlálását. (A csengő szavára bétódnak.)

A megszámlálás után **elnök** konstatálja, hogy jelen van 118 képviselő.

— Ah! Ah! — kiabálnak jobbról.

— De előbb 60 se volt benn! — replikáz az öreg Lakatos.

A miniszterelnökségi tételnél

Barta Ödön a kivándorlás ellen beszél.

A kormány eddig keveset törődött a kivándorlás megállításával, a társadalom ereje pedig gyengének bizonyult a már nagyra nőtt mozgalom elnyomására.

Ezután kéri a miniszterelnököt, miért nem pártfogolja kellőképpen a kivándorolt ruthének kérelmét, mely egy magyar püspökség felállítására irányult, 150.000 magyar van kint és helyesnek találná, ha a kormány pártfogolná a kint élő magyarokat.

Szell Kálmán miniszterelnök kijelenti, hogy foglalkozik azzal az eszmével, hogy egy hivatalos ellenőrzés alatt álló kivándorlási ügynökséget állítson fel, mely egyrészt a már elkezdett kivándorlást lebonyolítsa, másrészt lehetőleg mérsékelje. Ami az amerikai püspökség felállítását illeti: ha fel lesznek állítva, gondoskodnak, hogy egyik okvetlen **magyar legyen**.

Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.

Fiume.

Szünet után a fiumei kérdésnél felszólt **Lukács Gyula**. Fiume mindig ragaszkodott hozzá, még akkor is, mikor bűn volt magyar lenni. De ma csodálkozva látjuk, hogy nincs többé a hű, hazafias, hanem a renitens Fiume. Ismerteti az autonomisták mozgalmát, azoknak hibáit, a magyar kormány eljárását. Fiumét a közvélemény előtt erőszakosan befeketítették.

Szell Kálmán két év alatt javított-e a helyzeten? Sok kedvező jel van. Fiume sohase volt abban a nagyási hóbortban, hogy Magyarországgal egyenrangú törvényhozó faktor legyen. Nem törvényhozó hatalmat csak votium

consultativumot kér. A speciális, Fiumét érdeklő törvényeknél **meghallgatást kér**.

Szell Kálmán válaszában kijelentette, hogy Fiumét illetően kész ama határokig elmenni, a melyek a magyar érdeke nem tüköznek.

Vérsi Lukács szemben védelembe veszi a magyar sajtót, mely mindenkor kötelességét teljesíti és igaztalan az a vád, mintha a sajtó Fiumét illetően a veréb szerepét játszaná.

Lukács erre kijelenti, hogy ő is újságíró s úgy látja, miszerint nagyon értenek a marakodáshoz.

Kossuth Ferencz a rendelkezési alapot nem szavazza meg, míg **Szell Kálmán** vele szemben annak szükségességét hangsúlyozza.

A tisztviselők kaszinója.

Nagyon helyes eszmét penditettek meg a nagyváradai tisztviselők körében: egy tisztviselői kaszinó alakítását. Megvan már ez más városokban régóta s hogy nálunk eddig hiányzott, annak csak egy az oka: a nagyváradai tisztviselőknek még eddig nem volt alkalmuk együttesen olyan működést kifejteni, a mely őket egyesítette s további közös czélok megvalósítására lelkesítette volna. Most már megvan ez az egyesítő eszköz a tisztviselők virágzó szövetkezetében. Ebben megismerték a nagyváradai hivatalnokok az erőt, a melyet kifejthetnek anyagi téren, miért ne próbálnák meg ugyanezt szellemi téren is?

Az önálló tisztviselői kaszinó létesítésének azonban több akadályja lesz. Városunkban u. i. már eddig több társ egyesület áll fenn, a melyekben részben tisztviselők is vannak. Ezeket az egyleteket az új kaszinó megbontaná, másrészt azonban önmagában éppen nem volna elég erős arra, hogy a tisztviselők nem nagy száma mellett, csekély tagsági díjjal (hiszen a Biharmegyei Kaszinó ellen is leginkább a tulmagas díjakat hozzák fel) elég magas szellemi színvonalat is tartsanak fenn. A tisztviselői kaszinó mint önálló alkotás nem sok remény nyel biztat.

Ez előre látható s éppen azért már eddig több társas egyesület megkereste a tisztviselők szövetkezetét, hogy a tagok önálló kaszinó alakítása helyett inkább valamelyik már eddig fennálló társas körbe lépjenek be.

Erre a czélra különösen alkalmasnak mutatkozik a helybeli katolikus kör. Ebben van már most is a legtöbb tisztviselő, irányánál fogva az intelligenciát egyesíti magában s mintegy predesztinálva van arra, hogy a nagyváradai tisztviselők benne találják fel egyesületüket. Szellemi színvonalának magassága mellett a tagsági díj oly csekély, hogy azt bármely tisztviselő megerőltetés nélkül megfizetheti. Azt hisszük, kellő megfontolás után be fogják látni a vezetők, hogy jobb egy már kész virágzó egyesületben erőt találni, mint újszárnypróbalgatással esetleges balsikernek kitenni magukat s az oly szépen megindult tisztviselői egyesületi tevékenység erejét ezáltal csökkenteni.

Az értekezletet vasárnap d. e. tartották meg a törvénykezési palota egyik emeleti helyiségében.

Ott voltak többek közt: Bary József dr., Imrik Péter kir. táblabíró, Dobozy György, Debreczeni Imre, Kepes Miklós törvényszéki bíró, Velyáczky Gyula kir. járásbíró, Kiss Béla albiró, Rutter Emil posta- és táviró-tanácsos, Debreczy Imre postafőnök, Krüger Viktor realiskolai igazgató, Petri Gyula réal-tanár, Fassy Lajos, Juricskay László, Szücs József posta- és táviró-titkár, Erdélyi Zoltán posta- és táviró-fogalmazó, Ponorán Lukács törvényszéki irodai igazgató, Ujházy Antal vármegyei kiadó, Laposy Ferencz, Kun Ferencz, Csatt Béla, Unter-

reiner J., Kutka Géza, Egri Rezső s még számosan.

A távollévő Papp Miklós pénzügyigazgató helyett **Rutter** Emil posta- és táviró-tanácsos nyitotta meg az értekezletet a jelenlevők élénk érdeklődése közben. Ismertette a tisztviselő kaszinó alakításának tervét s közölte, hogy a kibocsátott aláírási iven 235 tag jelentkezett. Rámutatott arra, hogy az egyesület nemcsak otthont, szórakozást akar nyújtani a lateiner elemnek, de **erkölcsi** suíyt is óhajt szerezni arra nézve, hogy a tisztviselők érdekeit minden irányban védelmezze. Felhangzott, ugymond, a tisztviselők tömörülési szándékával szemben a vád, hogy a polgárságtól szeparálni fogja magát az egyesület. Czáfogatva ezt a föltevést, utalt arra a felszólításra, melyet a mozgalom vezetősége kapott Nagyvárad némely társadalmi egyesületétől. E felszólítás indítvány arra, hogy a tisztviselők csoportosulva lépjenek be az egyesületbe, hol számukra tömeges jelentkezésük esetén **nagyobb kedvezményeket** helyeznek ki-látásba.

Ezután fölhitva az értekezlet tagjait, esetleges indítványok előterjesztésére.

Debreczy Imre indítványára ezután szűkebb körű bizottságot választottak, mely a kaszinókkal tárgyalásokat folytat s a tárgyalások sikertelensége esetén alapszabály-tervezetet és költségelirányzatot terjeszt az alakuló közgyűlés elé.

E bizottságnak Papp Miklós pénzügyigazgató elnöklése alatt Rutter Emil, Imrik Péter, Bary József dr., Velyáczky Gyula, Kepes Miklós, Erdélyi Zoltán, Krüger Viktor és Petry Gyula lettek a tagjai.

A bizottság megválasztása után az értekezletet, mely a kaszinó megalakítása mellett foglalt állást, az elnök berekesztette.

UJDONSAGOK.

TAJÉKOZTATO.

Decz. 18. d. u. 8. dr. Szolcsányi Hugó előadása a népszámlálásról a városháza nagytermében.

Deczember 18. A közvilágítási bizottság ülése a városházán d. u. 8 órakor.

Deczember 19. Meggyűlés.

Deczember 19. A gazdasági egyesület vál. ülése d. u. 8 ó.

* **A város világitása.** A gázszerszódés két év múlva lejár s a jövő évi június hóban fe kell mondani a városnak, mert különben további negyven évig továbbra is érvényes volna a fenálló gázszerszódés. A város felszólítására a gázgyár kidolgozta memorandumát, a mely felsorolja azon módokat, amelyek mellett hajlandó lenne a gázszerszódést megújítani. A memorandumot tegnap nyújtotta be a gázgyár igazgatósága a városhoz. — A közvilágítási szakbizottság ma, kedden délután 3 órakor **Bordé** Ferencz tanácsos elnöke alatt a városháza termében ülést tart a következő rendkívül érdekes tárgysorozattal:

1. A légszeszgyár igazgatóságának ajánlata.
2. A Ganz és Társa czég jelentése.
3. A magyar acetylen gyár ajánlata.

* **Nagyvárad a III. lakbérosztálybau.** Megirtuk már vasárnap, hogy Nagyvárad városa a mostani negyedik lakbérosztályból a harmadikba fog ujevkor előlépni. Ez ám nem azt jelenti, hogy a hadseregbeli tisztikar az eddigi harmadosztályu lakbér összeget kapja, mert ujonnan állapították meg a lakbérosztályok összegét és pedig a harmadosztályt oly magas összegben, mint eddig a második osztály volt

Ez azonban egyelőre semmi kihatással sem lesz a nagyvárai laktanyák bérösszegére, mert a kaszárnyákra nézve kötött szerződések továbbra is érvényben maradnak. A szerződések lejáta után természetesen a laktanyák után is az új osztályozás szerint fizet a katonai kincstár a városnak.

* **A kilenczedik gyógyszerár.** A nagyvárad kilenczedik gyógyszerárja annyi a konkurrens, hogy egész aktacsomóvá szaporodnak a városhoz beadott kérvények. Ujabban *Nyiry Bertalan* deési okleveles gyógyszerész kér engedélyt egy új gyógyszerárra. Eddig hat kérvény van beadván a városnál, amelyeket véleményezés végett fog tárgyalni a közegészségügyi bizottság. Alig hisszük, hogy a kilenczedik gyógyszerár felállítására megadja a miniszter az engedélyt.

* **A város felirata a honvédelminiszterhez.** Sok baja van a városnak a honvédszár-laktanya parancsnokságával. Ujabban bezárták a lovak itatására szolgáló szivárványos kutakat s így a lovak itatására, szóval mindenre a vízvezetési vizet használják. Ezért felszólalt a város, de eredménytelenül. A tegnapi ülésen elhatározta a tanács, hogy feliratot küld a honvédelmi miniszterhez, a melyben elpanaszolja a parancsnokság eljárását. Nem nagy a bizalmunk, hogy a miniszternél orvoslást találna a város, hisz alig pár héttel ezelőtt a honvédelmi miniszter is dörgedelmes leiratot küldött a városhoz.

* **Uj reáltanár.** A miniszter *Gábor Áront* a nagyvárad főreáliskolához hit-tanárrá kinevezte.

* **Debreczen nem kap önkéntes iskolát.** Debreczen város tanácsának közbelépésére és hosszas utánajárására a közöshadügyminiszter elrendelte, hogy az önkéntes iskola Nagyváradról Debreczenbe helyezendő át. A városi tanács erre megtett minden sürgős intézkedést, hogy az iskola áthelyezése készületlenül ne találja a várost s napról-napra várták haza önkénteseiket. E helyett tegnap egy levél érkezett, amelyet a temesvári hadtestparancsnokság küldött Debreczen város tanácsához s nem közönséges meglepetéssel áll benne elő. Arról értesíti ugyanis a város hatóságát, hogy Debreczen minden buzgósága mellett sem kapja meg a tanfolyamra az önkéntes iskolát. A közös hadügyminiszter ugyanis megváltoztatta elhatározását s tekintettel az idő előrehaladottságára s más gátoló körülményekre úgy rendelkezett, hogy az önkéntes iskola erre a tanfolyamra továbbra is Nagyváradon marad. A hadtestparancsnokság levele érthető feltűnést keltett Debreczenben.

* **Gyors hajtás.** *Berke Péter* kőröszegi lakos tegnap a Nagypiacz téren vágatva hajtott keresztül kocsiával s *Toja Péterné* sitervölgyi lakost, ki a száguldó lovak elől nem tudott kitérni, elgázolta. Az asszony csak kisebb sérüléseket szenvedett.

* **A berlini győzelmi ünnep.** Berlinből táviratozzák: Az állami és városi épületek, valamint sok magánépület föl van lobogóva a Kinából hazatért katonák tiszteletére. Déli fél egykor érkezett be a vonat a katonákkal a Lehr terudvarra. A csapatot a pályaudvartól a szertárig az egész uton sok ezer főnyi embertömeg riadó hoch kiáltásokkal üdvözölte. A menet élén az összedöztöt német harczizászlót vitték, mely a takai erődök ostrománál a német csapatok élén lengett, valamint az elfoglalt kínai ágyukat hozták. A menetet a gárdaezred százada zárta be. A Brandenburgi-kapu előtt a város képviselői üdvözölték a hazatért harczosokat, a kik azután a tömeg lelkesült üdvözlése és kendőlobogtatása közt a hársak

alatt a szertárhoz vonultak. A szertár előtt a császári pár, *Henrik porosz* és *Ruprecht bajor* herceg, a királyi ház tagjai, *Bülow gróf* birodalmi kancellár, a tábornokok, a hadsereg és a haditengerészet képviselői és az idegen katonai attasék gyűltek össze. A császár katonai üdvözléssel fogadta a csapatokat, melyek a fegyverrel tisztelegtek és hurráh-kiáltással üdvözölték a császárt. A császár végigment a csapatok arczéle előtt s megszólította a sebesülteket és kitüntetteket, azután az összes csapatokhoz beszédet mondott. Végül a csapatok elvonultak a császár előtt s bementek szállásukra.

* **Az álmosdi postarablót elfogták.** Mint tudósítónk telegrafálja az álmosdi csendőrség *Barát József* bagaméri lakost letartóztatta, mivel erős gyanu merült fel, hogy Álmosd és Erselind között a postakocsit ő rabolta ki.

* **Egy derék öreg ur halála.** Ismét kidőlt egy derék aggastyán azok közül a kevesek közül, akik mindent áldoztak a dicső napokban a haza szabadságáért. Egy derék volt 48-as honvédtiszt: *Veress János* nyugalmazott kir. törvényszéki bír. tegnapelőtt elhunyt. Halálával gyász érte az ügyvédi kart is, amelynek becsült és kiváló tagja volt. Halála rövid szenvedés után következett be. A gyász hir hallatára a kir. törvényszék palotájára kitűzték a gyász lobogót. Temetése ma, decz. hó 18-án délelőtt 10 órakor megy végbe a 48-as honvédek, a törvényszéki tisztikar jelentében. A gyászjelentés a következő:

Alólirottak fájdalomtól lesújtott szívvél tudatják, hogy a jó férj, forrón szeretett édes atyjuk, apa és nagypapa *Veress János* 1848—1849-iki honvédfőhadnagy, nyugalmazott törv. bír., gyakorlati ügyvéd, trvsz. hites tolmács munkás életének 76., boldogházassága 36-ik évében a halotti szentségek felvételével, rövid szenvedés után, tüdővízenyőben az Urban csendesen elnyugodott. Hült tetemei t. hó 18-án d. e. 10 órakor fognak a Staroveszky-utca 227. szám alatti gyászházban, a gör. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a várad-olaszi-i nagytemetőben örök nyugalomra helyezni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, barátai és ismerősei tisztelettel meghívotnak. Az örök világosság fenyeskedjék nekik! Legyen pihenése csendes és nyugodt! Özv. *Veress Jánosné*, szül. *Kornély Anna* neje. *Veress Aranka*, *Veress Antónia*, *Veress Ilona*, *Veress Erzsike* gyermekei. *Boicz Gusztáv*, *Kaszo András*, *Huzzella Gyula* vejei. *Pável Mihályné Huzella Erzsike*, *Kaszo Boriska* unokái.

* **Megjutalmazott tisztviselők.** Nagyvárad város tanácsa elé tegnap jelentést tett *Bordé Ferencz* tanácsnok, hogy az adóhivatalnál a jőző évi adók mind elő vannak írva s a főkönyvek is mind elkészültek; szóval dul a rend a városi adóhivatalnál. Ezen munkásságot és buzgalmat akarja a tanács megjutalmazni s elhatározta, hogy *Jablonszky Emil* adópénztárnok, *Lakos Lajos* adóellenőr, *Altnöder Vincze*, *Novák József* és *Gara Ákos* számtiszteket pénzbeli jutalomban részesíti.

* **Hamis husz filléres a Körözsben.** Tegnap délután nagy csődület támadt a kis hidon, az ugyan még magában véve nem szokatlan dolog, mert csak két embernek kell megállni s valamit figyelmesen nézni, biztos, hogy pár perc múlva legalább negyven társa lesz s akkor veszik észre, hogy nincs mit látni. Azonban a jelen alkalommal a közfigyelem tárgya két paraszt ember volt, a kik lenn a Körözsben katoráztak, mintha keresnének valamit. Egy közeli rendőr észrevevén szintén a dolgot, felszólította a két atyafit, hogy munkájuk miben léteről adjanak felvilágosítást. Az egyik nagy titkosan megsugta a rendőrnek, hogy öt koronásokat keresnek. Midőn a rendőr e feletti kétkedését kifejezte, előadták az atyafiak, hogy egy czilinderes ur ment nem sokkal előbb a hidon s marokra fogva egy csomó pénzt így szólott nekik:

— Nesztek öt koronások! Hozzátok ki a vízből!

S ezen szavakkal bedobta a pénzt a Körözsbe. Ezt a pénzt keresik ők.

Hogy igazat mondtak, bizonyosága az, hogy találtak is vagy 25 darab 20 fillérest, de nem öt koronást. De nagy pechjük volt! A huszfilléresek silány ólom utánzatok voltak, s nagyon valószínű, hogy az illető czilinderes alakot, kinek kilétét, de különösen hollétét még eddig nem sikerült megállapítani, nagyon csiklandozhatták a 20 filléresek, melyek miatt erős bajba keveredett volna, s így gondolta legkönnyebbnek a megszabadulás módját. Különben a különösen bőkezű urat keresik.

* **A debreczeni iparosok kiállítása.** A debreczeni ipartestület kezdeményezésére a debreczeni iparosok karácsonyi kiállítást rendeznek, amelyet vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepélyesen nyitottak meg az ipartestület disztermében. A kiállítás gyönyörködtető képet nyújt. Remekeltek iparosaik s akik megnézik, gyönyörűségüket találják az ő szép munkáikban. *Tóth Kálmán* ipartestületi elnök tartotta meg a kiállítást megnyitó beszédet. A kiállítást mindenki díjtalanul tekintheti meg.

* **Kegyetlen apa.** Embertelen cselekedetet vitt véghez tegnap éjjel részegségében *Fóris Lajos* nagyvárad i ácsmester. Ugy egy óra tájt beborozva hazatértorgott kis-kut-utczai lakására, s mivel két kis gyermeke nagyon sirt és nem tudott tőlük aludni, bölcsőstől együtt kivitte a két kis ártatlanságot az udvarra s ott hagyta őket. Az anya fájdalmas sikoltásban tört ki ennek láttára s kiugrott betegágyából, hogy a csöppségeket megvédelmezze a bestialis ember haragjától. A részeg ember ekkor a nőnek esett neki s úgy elverte, hogy az elájult. A lármára elősiettek a szomszédok s véget vetettek a részeg ember garázdalkodásának.

* **A Budapesti Ujságírók Egyesületét váratlanul igen örvendetes karácsonyi meglepetés érte.** Az egyesület segítő alapja számára egy magát megnevezni nem akaró emberbarát tízezer koronát juttatott tegnap *Véssi József*nek, az egyesület elnökének kezébe. A nemeslelkű emberbarát csak azt az egyetlen feltételt kötötte ki, hogy kilétét a legszigorubb diszkreczió fedezze. Az egyesület választmánya legközelebb dönt az összeg hovaforrásáról.

* **Ritka a tiszta bor.** Most már valamennyire haladtunk az elpusztult szőlők újraültetésével s ezek egy része terem is már, azonban hamisítatlan jó bort ritka helyen lehet kapni. Kiválik e tekintetben *Molnár Lajos*nak, az Agrár bank képviselőjének a pin-czéje, a hol hamisítatlan finom csemege borok állanak rendelkezésre. *Molnár Lajos*nak a várad i meg az arad-vidéki hegyeken is van mintaszerű szőlője s ennek termését kínálja most eladásra. Igen jó alkalom kisebb mennyiségű finom igazi jó borok vásárlására. Bővebbet a lapunk hirdetési rovatában találnak olvasóink.

* **Tolvaj cseléd.** *Fröhlich János* hentest már régebb idő óta lopta a szakácsnéja *Kádár Etel*. Tegnap azonban rajta vették a hűtlen cseléd, mert éppen egy zsákba akarta a lopott holmikat bepakolni, a midőn megcsipték. Felelősségre vont a gazdája, hogy hova akarta ezeket a holmikat vinni, mire a leány bevallotta, hogy a komaasszonyához szándékozott este elvinni a zsákot. A hűtlen cseléd ellen gazdája feljelentést tett a rendőrségnél, a mely a komaasszonynál házmotóztást tartott, melynek eredménye az lett, hogy számtalan holmit találtak meg, mit a cselédleány gazdájától ellopott. A tolvaj cselédet a rendőrség letartóztatta s az ügyészséghez átkísérte.

x **Hangverseny a Royal-kávéházban.** *Hamza Miska* kitűnő zenekarával németországi utjáról hazaérkezett s ma este a Royal-kávéházban játszik.

EGYESÜLETEK

A Hirsch-egylet gyűlése. A Báró Hirsch Mór nevét viselő jótékonyági és önszegélyző egyesület f. hó 16-án, vasárnap délután tartotta meg alakuló közgyűlését, az egyleti tagok élénk részvétele mellett.

Ez alkalommal az egyleti titkár vázolta a lefolyt év nevezetesebb eseményeit s számadatokat közölt az egylet által tett kiadásokról, melyek között különösen fontos volt azon két tétel, mely szerint 2 illetve 3 évi tagság után 1200 illetve 1600 korona segély lett az elhalt tagok hátramaradt családtagjainak kifizetve. A titkári jelentésnek ezen részét az érdekeltek örvedetesen tudomásul vették.

Felemlítette titkár azon körülményt is, hogy az egylet erősen gyarapodik, s hova-tóvább mindikább megfelelhet emberbaráti feladatainak.

A titkári jelentés elhangzása után Rákos V. Vilmos emelt szót s némi mulasztásokat sorolt fel, melyekért az egyleti titkárt tette felelőssé. A jelenlevők meglehetősen kedvetlenül fogadták a többség tudomása szerint ezen fenn nem álló vádakat.

Porcsalmy Sándor egyleti tag megengedi, hogy vannak orvoslandó hiányok és vizsáságok, mind a mellett a titkár védelmére kél s a Rákos Vilmos vádjait a végrehajtó bizottságra, közelebb annak előadó-jára, mint elnökre hárítja, amennyiben nézete szerint a végrehajtó bizottság lehet csak felelős hozott határozataiért és azért is, ha azok a titkár által végre nem hajtatnak.

Barza József egyleti tag felszólalása után vette kezdetét a végrehajtó bizottság újja alakítása, mely az összes fenálló egyesületek által követett eljárással ellentétben azzal ért véget, hogy a 30 tagból álló bizottság négy tag kivételével a régiékből állítottatott egybe.

A szavazat-szedő küldöttség Sarkadi József tapintatos vezetése alatt kifogástalanul működött.

Kapcsolatosan felemlítendőnek tartjuk, hogy általános vélekedés, de ki is fejezett nyilatkozatok szerint a helyi orvosi látogatási díjak magassága ezen életre való egyesületet nagyon megerősítette, s ezen körülmény a családjáért aggódó családöt mintegy kényszeríti az önbiztosítással egybekötött egylet kötelékébe való belépésre.

IRODALOM.

Arménia. Magyar örmény havi szemle. Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Szongott Kristóf. Deczember. Szamosujvár. Todorán Endre »Auróra« könyvnyomdája 1900. Nehéz volna megállapítani, az örmények hogy és mint vallják magukat magyarnak vagy örménynek a közelgő népszámlálás alkalmából, hogy minde-nekelőtt az igazságnak elég legyen téve. Utmu-tatást ad erre nézve Merza Gyula az első cikk-ben, persze az örménység érdekeit tartva szem-előt. Érdemes veteránunk, dr. Molnár Antal folytatja érdekes dolgozatát: A mongol pusztitások örmény történet írói. Medzóp Tamás krónikáját ismerteti, főleg az örmény unióra vetve világot a XV-ik században. Ábgár örmény király állítólagos leveléről Krisztushoz két cikk is szól: dr. Pátrubány Lukácsé és a jeles szer-kesztő, ki a hitelesség mellett harczol s az örményeket tartja Saint Martin nyomán első keresztényeknek. Értékesebbnek tartjuk a szer-kesztő következő közleményét: Szamosujvár monographiájának folytatását Lukácsi Kristóf (1855—1876.) és Kopár Simon plebánosságát tartalmazza a jelen füzet, melyben egyes okle-veleket egész terjedelmükben találunk közölve. Legérdekesebb a szamosujvári hívek folyamod-ványa IX. Pius pápához a vatikáni zsinat alkal-mából a felállítandó örmény püspökség dolgá-ban, melynek Lukácsi egyik fő szószólója volt.

Állapotukat kegyes tulzással árvaságnak (orbi-tatis status) nevezik. Az irodalom és művészet rovatban kellemesen lepelt meg bennünket egy kis költemény, melyben az ismeretlen szerző a kolozsvári misszió áldásait magasztalja. Nem-rég tudvalevőleg Erdély apostoli lelkületű püs-pöke jezsuita atyákat hívott Kolozsvárra s ezek ott nagyhatású lelki gyakorlatokat tartottak világi katolikusok részére. A derék hazafias és katolikus érületű folyóiratot, mint mindig, most is szívből ajánljuk.

Felhőmesék. Irta *Czike* Imre. Budapest, 1900. 8-rét 94 lap. Naplementekor olyan a nyugati ég, mintha az Isten egy biborkárpitot bocsátott volna alá, hogy emberi szem ne lássa és ne tudja, hogy mi történik a nappal, — ott a kárpit mögött. Mikor aztán már egészen el-buj a föld pereme alá, akkor az a biborfüg-göny szétfoszlik, mint a köd s mögüle a rózsá-szinű felhők bujnak elő. Ezek a felhők moso-lyognak, integetnek egymásnak és beszélni is tudnak, de nem mindenki érti meg az ő be-szédjüket. Pedig mi sok szépet tudnak azok mondani. — Ilyenformán kezdődnek a felhő-mesék, a Szent István-Társulat e legújabbkiad-ványa, — melyet a 10—15 éves ifjuság igazán lelki haszonnal, épüléssel olvashat. A »Felhő-mesék« egy nemes, a gyermekeket őszintén szerető poétikus lélek megnyilatkozásai. Telvék az Isten és felebarát szeretetéről írott himnu-szokkal. A könyvecske kiállítása igen diszes s a Stephaneum műizlését dicséri. A szöveget Udvary Gé. a számos illusztrációja tarkítja. A kötés egész vászon. Ajándékkönyvnek, kará-csonyra s bármely más alkalomra föltte al-kalmas. Ára 1 korona 20 fillér. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadóhivatalában: Budapest, VIII., Szentkirályi-utca 28. sz.

Uj pásztorjáték jelent meg a Szent István-Társulat kiadásában a karácsonyi ünne-pekre. Címe: *Bellehem*. Karácsonyi pásztor-játék. Négy részben. Irta *Bartha* István. A csinos kiállítású, czimképpel ellátott füzet ára 11 fillér. Melegen ajánljuk. Megrendelhető a Szent István-Társulat könyvkiadó hivatalá-ban: Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28. szám.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Kornevillei harangok.
Szerda: Gyurkovics leányok.

Romeo és Julia.

Szegény Shakespeare!

Angliában egy egyszerű deszkaemelvénnyen adták elő a darabjait s óriási közönség tapsolt neki. A jelenetek és felvonások változásait egy deszkán jelezte valami kisebbszerű felírás s a közönség képzelete többet egészített ki, mint az összes diszletek.

Ma alig vannak darabok, a melyeket na-gyobb fényvel hoznának színre és a melyeket kevesebb közönség nézne végig, mint a shakes-pearei remekeket.

Meg van ennek is a maga magyarázata. Ma már az iskolában agyonkommentálják, méltatják, elemezik Shakespearet, írásbeli dolgoza-tokban felelesztik, önképzőkori szavalatokban és előadásokban részleteket mutatnak be be-lőle, majdnem mindenik szavát könyv nélkül tudjuk; miért néznők hát meg a színházban? Csak akkor, ha az *előadás* ígér igazi műélve-zetet.

De ehhez már művészek, rátermett, tehet-séges művészek kellene, a kik nem restellenek

a tehetség mellé egy kis tanulmányt is mellé-kelni.

És, a hol tehetség nincs, ott a tanulmány nem sokat segít.

Deési Alfréd *Romeo* szerepét jól meg-tanulta, ez egy a mit érdeméül felróhatunk. Lát-szottjátékán, hogy igyekezett ezt a szerepet fel-dolgozni, a mozdulatokban volt is erő és biztonság, de mit ér mindez, ha a fő: a beszéd, a hanghordozás, az arcjáték hideg volt? Szerelmes epedéseit, heves kitöréseit csaknem éppen olyan egyforma egyhangúsággal mondta el, mintha a sugó ő lett volna. Némi kis erő a III. felvonásban csillant meg játékában; ez volt az egyetlen jelenet, mely után őt is lám-pák elé hívták.

Általában (hölgyek között) az volt a véle-mény, hogy külsőleg elég megnyerő *Romeo*; de a *jó* *Romeótól* nagyon messze áll.

Annál jobb *Julia* volt *E. Kovács* *Mariska*, (*Julia*) bár nála is sokat tett az igen elő-nyös külső megjelenés. Ilyen szenvedő szerep való neki s ha abban az ő természetes te-hetségével akar hatni, sikert ér el. Csak ne vágyjon szinfalhasogató sikerekre; tegnap este a III. felvonásbeli siránkozása éppen nem volt tragikus hatású. Egyebekben kifogástalanul ját-szott, a IV. felvonás végén tiszter hívták a lámpák elé s ezt méltóan jegyezheti fel, mint első nagyobb nagyváradi sikerét.

A többiek működése epizód szerepekre szorított s bizony nem nagyon igyekeztek *Dézi* — *Romeo* mellett sem kitűnni. Pedig ez nem lett volna nagy dolog. Még legtöbb jó-akaratot tanusítottak *Benkő* *Jolán* (*Dajka*) és *Bérczi* *Gyula* komikus szerepekben, *Gáthy* és *Szarvasi* komolyabb alakításokkal. *Szilágyi* csak komikus; *Mercutis* szerepében nem tudta *Nyárait* pótolni. Egyedül a haldoklási jelenet sikerült, egyebütt elsiette, elejtette a szerepet, a mit különben — beugrásról lévén szó — nem is lehetett nagyon csodálni. *Erdélyi* *Miklós* (*Páris*) sem tudott élénkséget hozni a darabba. Pedig, hogy mit lehet csinálni *Shakespeare*nél néhány szavas jelenetből is, azt megmutatták *Benkő* *Jolán* és *Bérczi* a II. felvonásban.

A rendezés *Peterdyt* dicséri, bár a tánc-jelenetben nem ártott volna némileg ütemre tánczolni. A diszletek izlésesek, fényesek.

K. A.

Gyurkovics leányok. Szerdára az igaz-gatóság újból *Herczegh* *Ferencz* bájos vigjáté-kát, a *Gyurkovics leányokat* tűzte ki előadásra. A darab az ismert szereposztással kerül színre, a drámai személyzet elsőrendű erővel.

Kornevillei harangok. *Planquette* mes-ter búbajos zenéjü operettjének: a világhódító utat járt »Kornevillei harangok«-nak lesz ma este a reprise színházunkban. A darab fő női szerepét *Forrai* *Ferike* hirtelen megbetegedése miatt az igazgatóság felkérésére *Balláné* *Csik* *Irén* énekli, a többi fő-szerepek így oszlanak meg: (*Germain*) *Lányi* *Edit*, (*Henry*) *Pintér* *Imre*, (*Greniső*) *Kalmár* *József*, (*Gáspár*) *Szilágyi* *Dezső*, (*biró*) *Bérczy* és (*jegyző*) *Füredi* *József*. A darabot *Pintér* *Imre* rendezi.

REGÉNY-CSARNOK.

A szeretet angyala.

Irta: *Lázár* *Gyula*.

17.

Rátekintett a meggyalázott szivre . . . El-kaczagta magát, felkapta az asztalról s két-ujja közt lebegtetve mutatá *Magdának* . . .

— Nézd, szép Magda, mivel ajándékozott meg Annuska, az a kis alázatos baba... majd elfelejtettem megmutatni...

— Ah, mily kedves emlék... Minden öltés Annuska finom izlését dicséri...

— De mennyire megzavart a küldemény-nyel!

— Ugyan miért?

— Ez éjjel különös álmom volt. Szakítani akartam pályámmal, s már a jelentkezésre készültem, mikor egy szív fejem fölé szállt, majd szemem elé került s lassan leereszkedett mellemre, s oly hatalmas erővel nyomta szívem tájkát, hogy lélekzetem mindig jobban gyengült, s már-már közel álltam a megfuladáshoz, mikor hirtelen megragadtam a kinzó szívet s lábaim alá vágva rágáztam... No, és mikor Annuska csomagját felbontottam, ott láttam azt a szívet, mely álmomban annyira meggyötört. Képzheted, mily tépelődés fogott el... Kerestem magyarázatát a feltűnő találkozásnak, s végül kinevettem enmagamat, hogy ily balgaság megfajtásán töröm az eszemet... de ismét elkomolyodtam, mikor a felírásra néztem... Örökké boldog, ki szívet szereti... Olyanféle nyugtalanság lepelt meg, mint mikor szemrehányással illetjük szívünket, mert tilos utakra vezetne lépteinket... Talán még most is a tévetegség utvesztőjében bolyonganék, ha szíves látogatásod onnan ki nem vezetett volna... Köszönet e jótéteményért...

Magda sasszemekkel vizsgálta Ivánt, míg beszélt, s úgy tapasztalta, hogy e hitvány emlék nagy akadály lehet terve kivitelében, ha távol marad Ivántól. Azoka zavaros gondolatok visszatérhetnek Iván elméjébe mindannyiszor, valahányszor a szív felírását látja, csökkenteni kell tehát egyelőre a szavak értékét, aztán kellő időben teljesen meg lehet semmisíteni a veszélyes tárgyat...

— Egy képzett embernek nem szabad habonásnak lennie, Iván, kezdé édesen korholó hangon beszédét Magda. Én olyan véletlent látok az egész dologban, a minőbel naponként találkozhatunk, hitelt nem adhatunk nekik soha, mert rendszerint csalnak. Valóban balgatagság tüprengeni ilyeneken. Egyetértessz a tekintetben velem, jól tudom, hisz előbbi szavaidból csak ezt lehet érteni...

— Ah Magduskám, mily jól esnek korholó szavaid, belátom, hogy nem alap nélkül nevettem ki magamat.

— Azért meg én nevetlek ki, hogy miként tudtál e néhány betűn annyira el-elmékedni? Annuskának éppen a felírás tetszett, himezhetett volna mást is e vérző szív körül, a mely talán ellenkező ténre vezetne volna figyelmet... No, nincs igazam?

— Bölcs oktató vagy édes Magdám, minden szavad a tiszta igazságot feleli. Lásd, én nagyon ostoba vagyok, ilyen jó gondolat nem születik agyomban...

— Ne hizelegj, Iván, nem illik hozzád... szólt Magda pajzánul s fehércsipkés atlasz esernyőjével a boldogan mosolygó tanár vállára legyintett.

Néhány perczig még kellemesen eltársalogtak egymással, mignem Magda búcsút vett Ivántól azon ígérettel, hogy míg Gy... ben tartózkodik, többször fölkeresi a rokon szerető férfit...

* * *

Haldoklik a természet. A fák koronáiról egyenkint pattognak le a piros-eres levelek s fűgön peregnék tova az őszi szellő fuvalmánál. A nap csalóka fényét s melegét el-elfedik az égen cirráló foszlányos hamvasbarna felhők, s komor árny vonul át a földön. Bágyadt hangulat uralkodik mindenfelé, az érzékeny szívek valami kommagyarázhatatlan nyomás alatt sóhajtoznak, talán fáj nekik az egykor teljes díszben pompázó természet méla hervadása. Nem csalogat már szabadba a madárdal, nem a virágos mező tarka szőnyege, kevés az élet, mély a bánat a szabadban...

Málnafalvy Iván mégis a külső léget keresi, nem ijed meg a bánatos képtől, felemelt fővel vigan dudolgatva lépked a Gy... melletti sűrű cser-erdő felé. Nem zavarja a némaság, mely környezi, szíve ujjong tombol a jövő boldogság előérzetétől... Feltaláltam hát valahára, a mi szívemet egészen betölti... megszűnik a

fék, mely ezerszer megunt pályámhoz bilincselte... A falu bájos derűje alatt élünk szerelmünkben boldogan...

Beért az erdőbe; agancsos botjával hevesen csapkodott hulló levelek után. Egyre beljebb vonult a ropogó törmeléken át az erdő csendes sűrűjébe. Amint egy gyalagomyabokor kihajló ágai alatt át akart bujni, az oldalágak egyike felhasította kabátja zsebjét, a melyből egy összegöngyöltött szövétdarab hullott ki.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

A pápa kijelentései.

Róma, decz. 17. (Saj. tud. táv.) A pápa ma a konzisztóriumban mondott allokucziójában örömeinek adott kifejezést, hogy Isten megérni engedte neki a szent év végét. Majd meglepéssel mondotta, hogy az idén oly sok zarándok jött Rómába. Azt akarjuk, mondta beszéde végén, hogy a pápaság jogai sértetlenek és csorbitatlanok maradjanak és kijelentjük, hogy ezeket a jogokat sem idők folyása, sem az uralkodók trónöröklése el nem nyomhatja és meg nem csorbithatja.

A Gutenberg-szobor leleplezése.

Bécs, december 17. (Saj. tud. táv.) Ma délben 1 órakor leplezték le a Gutenberg-szobrot nagy ünnepélyességgel. Ö Felsége, a főherczegek és a diplomácia jelenlétében. A király rövid beszédet mondott s szavainak elhangzása után lehullott a lepel a szoborról.

Vilmos császár katonáihoz.

Berlin, decz. 17. A reggeli lapok jelentése szerint Vilmos császár tegnap, a Kinából visszatért csapatok üdvözlésekor a következőket mondotta:

— Balsejtelemmel és nehéz szívvel látalak benneteket a hazából távozni. Előre látható volt, hogy milyen fáradsalmak várnak rátok. Az egész haza, az egész német nemzet nevében köszönetet mondok nektek azért, a mit tettetek. — Mindenekelőtt megtartottátok zászló-esküdtöket és meg vagyok róla győződve, hogy a baj órájában mindegyitek teljesítette kötelességét. Szemetek pillája sem rezgett meg, kezetek nem remegtek. Így aratátok győzelmeket. Egyiktek sem tudhatja, milyen örömet okoztak a hírek, a melyek győzelmeitekről szóltak, a melyekben egyaránt része volt a hadseregnek és a haditengerészetnek. A nagy császár és király, a kinek emlékszóba előtt ma elvonultok, lenéz reátok; Isten segítségével, a mely eddig velünk volt, ezentul is velünk lesz.

Más lapok közlése szerint a császár azzal kezdte beszédét, hogy megemlékezett a bajtársakról, kik a távol Keleten harcoltak a birodalom becsületéért és jólétéért s magasztalta a fiatal német haditengerészetet, a mely az utóbbi hónapokban fényes bizonyosságát adta derékségének. Mert — így fejezte be beszédét — a hová az én kék legényeimet tiltetem, oda többé más ne üljön.

Párbajozó festőművész.

Varsó, decz. 17. (Saját tud. táv.) Falat akadémiai igazgató arculverte Kos-sach-ot, a híres csatafestőt, s ennek következtében ma pisztoly párbajt vívtak 10 lépésről, Falat súlyosan megsebesült.

Elhunyt főispán.

Esztergom, decz. 17. (Saját tud. táv.) Kruplanicz Kálmán, Esztergom vármegye főispánja ma délután meghalt.

Öngyilkos ujságíró.

Budapest, decz. 17. (Saját tud. táv.) Margocsay Béla, a Hatvan és Vidéke szerkesztője ma délután a fővárosi Arany Sas szállóban szíven lötte magát s azonnal meghalt. Uyógyithatatlan betegsége üzte a halálba.

Elsülyedt hajó.

Madrid, decz. 17. A Gneisenau német iskolahajó Malaga sziget külső kikötőjében hajótörést szenvedett és elsülyedt. A hajó november elseje óta horgonyozott Malaga előtt. Tegnap a parancsnok szemlét tartott a hajóstanulón és a nagy vihar miatt elrendelte, hogy a kazánokat a lehető leggyorsabban fűtsék be. A horgonylánc azonban elszakadt és a hajó a kikötő bejáratánál fölborult. A hajó legénysége a tengerbe ugrott. Legnagyobb része halálát lelta a hullámokban. A hajó az árbocok középeig viz alatt van. Krestmann parancsnok a hajón halt meg. Egy mentőcsónak, a mely 13 hajótöröttet vett föl, fölborult. Ezek közül is vízbefult 12 ember. A kikötőszemélyzetnek sok tengerész sikerült megmentenie. A hajóstanulokat, a kik közül sokan megsebesültek, a kórházban és magánházakban helyezték el. A halottak számát százra teszik. (M. T. I.)

Vonatkisiklás.

Bécs, decz. 17. Az államvasut igazgatósága a következő közleményt adta ki: Tegnap, mikor a bécsi nyugati pályaudvarból Konstantinápolyba elindított 7009. sz. keleti expressz-vonat a penzingeri rendező pályaudvaron keresztül ment, a vonat harmadik kocsija és az utána következő étkező-kocsi eddig ismeretlen okokból egy-egy tengelypárral kisiklott. A rekvirált pótvonat megérkezése után az expressz-vonat folytatta útját. Sem az utasokban, sem a vonatszélyzetben nem történt kár. (M. T. I.)

SZERKESZTOI POSTA.

Dara. Kín volt tárczáját végigolvasni; de megbocsátuk. Ön még csekély tiszteletdíjra reflektál — ezek olyan jó izűt kaczagtunk, hogy feledve a tárcza. Csak folytassa!

KOZGAZDASAG.

Marha ártáblázat 1900. decz. hó 11-ről. Egy pár első rendű jármás ökör 640—700, egy pár másodrendű jármás ökör 470—600, egy pár harmadrendű jármás ökör 260—460, 1 drb fejős tehén 100—270. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—230. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 120—180, 2 drb. veres borju 28—48, 1 drb. fél éves borju 36—52, 1 drb. egy éves borju 48—72, két éves borju 60—180. 1 drb. hizott sertés 76—128. 3 pár fél éves 28—34, 1 pár egy éves sertés, 38—62, 1 pár két éves sertés 66—140. 1 drb. igás ló 120—320, 1 pár ökörbőr 40—50, 1 pár tehénbőr 26—34. 1 pár bojubőr 10—20, 1 pár lóbor 10—18.

Reich Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, decz. 17.
Buza októberre	7.61
Buza áprilisra	7.87
Tengeri	4.81
Rozs ápr.	7.17
Zab ápr.	5.61
Káposzta, repszé, aug.	—

Értéktőzsde.

	Budapest, decz. 17.
Osztrák hitel	674.—
Magyar hitel	681.—
Allamvasut	665.—
Rimamurányi	490 50
Magyar jelzálog	428 50
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1900. decz. 17-én.

Magyar aranyjárdék 4%	97 50
Magyar koronajárdék	92 50
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	99 50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	99 25
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	98 50
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	91 50
Italmérségi jog megváltási kötvény	98 75
Horváth-szlavónföldtehermentesítési kötvény	92 50
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	166 50
Tiszaszabályozás szezedi sorsjegyek kölcsön	139 50
Osztrák járadék papírban	97 75
Osztrák járadék ezüstben	97 75
Osztrák járadék aranyban	98.—
Osztrák korona járadék	98 50
Osztrák államsorsjegyek	185.—
Osztrák magyar bank részvény	16 90
Magyar hitelbankrészvény	680.—
Osztrák hitelintézet részvény	666.—
Párisi vista	95 72
20 frankos arany (Napoleon d'or)	19 16
Németbirodalmi márka	117 57
London vista	240 80
20 márkás arany	28 52

Szigligeti-Színház.

Folyószám 65. Idénybérlet 68 sz.

Nagyváradon, kedden, 1900. decz. 18-án

Kornevillei harangok.

Operette.

S Z E M É L Y E K :

Henri márkí	Pintér Imre
Gáspár, haszonbérlet	Szilágyi Dezső
Biró	Béreczi Gyula
Greniső	Kalmár József
Jegyző	Füredi József
Zsermán	Lányi Edith
Szerpolett	B. Csik Irén

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsólye 1 frt 50 kr. Kórszék 1 frt 20 kr. Támlászek 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vásár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

Színházi látások a ruhatárnál kaphatók bérbe, ára 30 kr.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 órától 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Kezdete 7 órakor, vége 10 órakor.

Holnap szerdán, decz. 19-én:

Gyurkovics leányok.

Vigjáték.

A szerkesztővel felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTÉR*.

Három dolgot

vegyünk gyermekeinknek

karácsonyra

Könyvet

Könyvet

Könyvet

melyet minden igénynek megfelelőleg legnagyobb választékban és legolcsóbb árakon beszerezhetni

LÁNG JÓZSEF

könyv-, zenemű- és papirkereskedésében

Nagyvárad, Fő-utca.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

31962/1900. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala mint I. foku iparhatóság ezennel közölni teszi, hogy a Krausz Bernát nagyvárad lakos által felállítani szándékolt szappanfűző telep engedélyezése tárgyában, folyó évi december hó 21-ik napjának d. e. 10 órájára a Csillagváros bányasor 1 sz. házhoz helyszini tárgyalást tűzött ki, a mely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy esetleges kifogásaikat a helyszini tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1900. december hó 13-án.

Rimler,

r. főkapitány.

Felhívjuk a nagyérdemű közönség szives figyelmét

rendkívüli nagy karácsonyi kiárusításunkra

miáltal alkalmat nyújtunk tisztelt vevőinknek nem csak divat, rövidaru, szőnyeg és egyéb áruink olcsó beszerzésére, hanem alkalmat nyújtunk különösen ez idén

olcsó kelengyék bevásárlására is,

nevezetesen: vászon és siffon női ingek, nadrágok, köntösök, szoknyák, velez (barchent), női fehérnemű, ágykiszletek, asztal és kávé terítékek és egyéb kelengye cikkekben rendkívüli előnyös kiárusítást rendezünk.

Tisztelt vevőinknek ezen hirdetésünket különös figyelmébe ajánlva, teljes tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA,

Nagyvárad, Szt. László-tér 1.

A közeledő karácsonyi ünnepekre

ajánlom

kiváló finomságu ó faj-boraimat,

melyek *kitünő fekvésű Ménesi és Gyoroki szőlőimben termettek.* Tekintettel arra, hogy mint termelő 50 liternél kevesebbet el nem adhatok, literes üvegekre fejtett boraimat oly módon ajánlom, hogy kiki minden fajból tetszése szerinti mennyiséget, de **összesen legalább 50 liternyit állíthasson össze collectióba.**

Az üvegeket azok minősége szerint 6—12 kr. árban vissza veszem s a jegyzett árakban a fogyasztási adót is vevő helyett kiegyenlítem:

A borok következők:

Sanvignon blanc (fehér dessert bor) 1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Szilvani (fehér pecsenye bor) 1 l. üvegben	1 frt — kr.
Carbenet-Marlot (vörös dessert bor) 1 l. üvegben	1 frt 10 kr.
Kaduska szemelt (vörös pecsenye bor) 1 l. üvegben	— frt 90 kr.
Ménesi vörös (vörös finom asztali) 1 l. üvegben	— frt 75 kr.

A borok lakásomról 19—20-tól kiadatnak, esetleg házhoz is szállíthatnak.

MOLNÁR LAJOS,

Ujsor, 878. szám.